

“Iespējas un nosacījumi: par ko jādomā, izvēloties un veidojot programmas saturu”

Aija Tūna, *Dr.paed.*, programmas “Latvijas skolas soma” vadītāja
Konference “Kultūrizglītības programmas “Latvijas skolas soma” pirmie pieci gadi”
04.10.2023.

PROGRAMMA LATVIJAS SKOLAS SOMA

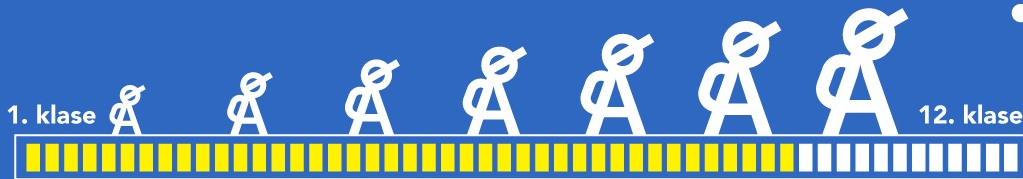

Katru mācību semestri sniedz iespēju pieredzēt kultūras norises **vairāk nekā 230 000** Latvijas bērnu un jauniešu.

Mācību gada laikā notiek vairāk nekā **10 000 kultūras un mākslas norišu**, aptverot visu Latviju.

IETEKME

Vismaz **24 kultūras norises**, aptverot **10 kultūras nozares**.

IDEJA UN ATTĪSTĪBA

▼
vēlme nodrošināt
regulāru pieeju
kultūras norisēm

▼
2015
konceptijas
izstrāde

▼
**2016
2017**
pilotprojekti
(Daugavpils,
Jelgavas, Brocēnu,
Limbažu, Ventspils
novads, Rīgas
pilsēta)

▼
2018
▼
programma sāk
darbību

SATURS

Latvijas kultūras un mākslas vērtību un laikmetīgo izpausmju iepazīšana mūzikā, teātrī, dejā, cirkā, vizuālajā mākslā, kino, arhitektūrā, dizainā, materiālajā un nemateriālajā kultūras mantojumā, literatūrā un grāmatniecībā

APTVĒRE KATRĀ MĀCĪBU SEMESTRĪ

apmēram 200 000 skolēnu pamata un vidējās izglītības posmā, tai skaitā

vispārējās
izglītības
iestādēs

privātajās
izglītības
iestādēs

profesionālās
izglītības
iestādēs

PAMATPRINCIPI

katram vismaz
viena kultūras
norīse semestrī

daļa no mācību un
audzināšanas darba
saturs

līdztiesība
pieejamībā

NORIŠU FORMAS

klātienēs norises
(kultūras institūcijā,
klasē, skolas zālē,
parkā utt.)

digitālās norises
(nofilmēts darbs
vai tiešsaistes
nodarbība)

FINANSĒJUMS

valsts piešķir
proporcionāli
skolēnu skaitam

administrē
izglītības iestāžu
dibinātāji

nodrošina programmu /
biļešu maksu un transporta
izdevumus skolēniem un
pavadošajām personām

REZULTĀTI

› nodrošināta
regulāra kultūras
norīšu
pieejamība
skolēniem

› ietekmē izglītības
kvalitātes, t. sk.,
kultūras izpratnes un
izpausmju
kompetences
attīstību

› palielinās
bērniem un
jauniešiem
domāto kultūras
norīšu skaits un
daudzveidība

› pieaug
nodarbinātības
iespējas kultūras
nozārē

› mazinās
sociālās
atstumtības un
nevienlīdzības
riski

LATVIJAS
SKOLAS SOMA

Kā to visu paveikt?

**Kopā ar
ieinteresētiem un
uzticamiem
partneriem!**

Vieni no nozīmīgākajiem partneriem visos programmas attīstības priekos un grūtībās, vārtu sargi un ceļa rādītāji bija un ir

koordinatori visās Latvijas pašvaldībās,
pašvaldību un Latvijas Pašvaldību savienības atbalsts kopumā.

Divi piemēri

Liene Čečiņa

Limbažu novads

Pilotprojekta laiks

Lilita Mačtama

Kuldīgas novads

Covid-19 pandēmijas laiks

leguvēji, darītāji, atbalstītāji

Tiešā mērķgrupa: skolēni.

Sadarbības partneri:

- pedagogi, skolu administrācijas;
- programmas koordinatori pašvaldībās un izglītības iestādēs;
- pašvaldības un Latvijas Pašvaldību savienība;
- kultūras institūcijas un profesionāļi;
- Izglītības un zinātnes ministrija un Valsts izglītības satura centrs;
- Valsts kultūrkapitāla fonda mērķprogramma;
- kultūras mediji.

Netiešie labuma guvēji: ģimenes un plašāka sabiedrība.

Atbalsts kopš programmas veidošanas posma no Kultūras ministrijas un Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas.

**Kultūras nozarē programma kā
iespēja piekļūt lielai auditorija**

**Izglītības nozarē programma
kā mūsdienīgs mācīšanās
resurss**

**Līdz ar iespējām nāk
nosacījumi**

Kultūras norise nav tas pats, kas mācību grāmata - tai ir cits mērķis, tā var tiešā veidā neatspoguļot notikumu vai objektu, bet aicina domāt, jautāt un meklēt atbildes un jaunus risinājumus.

Kur notiek sastapšanās ar kultūru

Klātienas norises

kultūras institūcijās.

Mobilās norises

skolā (klasē/s, zālē/s...);
citā noīrētā piemērotā vietā.

Digitālās norises

ierakstīts/nofilmēts darbs;
tiešsaistes nodarbība, bieži
interaktīva;
ieraksta un tiešsaistes apvienojums.

Katrai izvēlei ir plusi un mīnusi!

**Veidojot un izvēloties norisi,
noderīgi vieni un tie paši kritēriji**

Uzmanības centrā – kvalitāte

- Katras **nozares atbildība** ir par piedāvājuma kvalitāti, lai skolēniem būtu iespēja iepazīt augstas klases profesionāļus;
- kultūras norise satur vienotu **vēstījumu**;
- **interaktīvie elementi**, ja tādi izmantoti, ir jēgpilni un rosina intelektuālo izziņas aktivitāti;
- **mobilo norišu scenogrāfija** ir pārdomāta, vienlaikus viegli pārvadājama un uzstādāma;
- norisi ir iespējams **kvalitatīvi pieredzēt**, izjūtot saikni ar notiekošo.

Mācāmieš pamanīt būtisko

Vēstījums, saturs, forma

- Atbilst skolēnu vecumam un respektē līdzšinējo pieredzi;
- nav didaktisks, kategorisks, nesniedz un neprasa pareizās atbildes;
- nedublē un nepārbauda skolā mācīto;
- neakcentē sacensību, balvas utt.

Vēl dažas atgādnes

Sarunājieties!

Kultūras norišu veidotāji darba procesā var konsultēties ar skartās tēmas pētniekiem vai citiem šīs nozares speciālistiem.

Saskatiet un rādiet savus resursus!

Izmantojiet kultūras institūciju unikālo vidi un iespējas, piemēram, muzeju krājumu, pamatekspozīcijas, teātru aizkulises, mākslinieku darbnīcas u. c.

Vēl dažas atgādnes

Jaunatklājiet veselumu!

Dabaszinātņu/STEM jomas atklājumi visos laikos padarījuši iespējamās kultūras daudzveidīgās izpausmes; palīdziet skolēniem saskatīt, kā dabaszinātnes palīdz tapt mākslas darbiem.

Domājiet par auditoriju!

Vai varēs redzēt, dzirdēt, just klātbūtnes maģiju; vai sapratīs vēstījumu, vai atcerēsies būtiskāko (un kas ir būtiskākais?) utt.

Atcerieties par visām maņām!

Pieejamības un piekļūstamības jautājumi, vieglā valoda, titrēšana un citi pielāgojumi der plašākai auditorijai.

“Pateicoties “Latvijas skolas somai” man ir iespēja izdzīvot, redzēt, piedalīties dažādās kultūras norisēs. Kopā būšana pasākumos saliedē arī mūsu klasi! Paldies! Daudz laimes un vēl garu mūžu programmai.”

/ Rīgas 84. vidusskolas skolēni /

Saziņai:

pasts@latvijasskolassoma.lv

www.latvijasskolassoma.lv

Facebook [@latvijasskolassoma](#)

Instagram [@latvijasskolassoma](#)

X [@LV_skolas_soma](#)